

Vedlegg 6: Prosjektbeskrivelse av undervisningsoppleggene fra skolene i DNS våren 2010

Skoler	Kort beskrivelse av undervisningsoppleggene fra prosjektskolene
Atlanten vgs. Tittel: Vegetasjonskartlegging med GPS	Elever i Vg1 skal bruke håndholdt GPS i arbeidet med å kartlegge vegetasjonen i et område. For å vite hva som er verd å ta vare på er det viktig å få elevene til å forstå nødvendigheten av å kartlegge hva man har, hvor mye man har og hvor man har det. Dette gjelder naturressurser som olje, gass og verdifulle mineraler så vel som verdifulle naturtyper og sjeldne plantearter. Elevene skal selv bidra i kartleggingen, noe som vil forsterke forståelsen av hvor viktig det biologiske mangfoldet er.
Aursmoen ungdomsskole Tittel: I Darwins fotspor	Undervisningsoppleggets hovedfokus er Darwins lære. Utgangspunktet er tre studenter fra Universitetet i Oslo som har fulgt Darwins fotspor og laget TV-program om erfaringen. Ved hjelp av en ekskursjon i nærmiljøet skal elevene også selv finne tegn til at Darwins lære fortsatt er gjeldende.
Benterud skole (1-7) Tittel: Forskningsdager	Elevene skal gjennomføre minst 6 forskningsdager i løpet av hvert skoleår, én i hver periode. Forskningsdagen skal være synliggjort på trinnets periodeplaner. Under planlegging av ny periode bestemmes dag for forskningsdagen. Det bør velges forskjellige dager for de ulike trinn slik at det er tilstrekkelig med utstyr til forsøk. Ulike dager vil også gi muligheter for å kunne utnytte lærerens kompetanse på en bedre måte. I noen tilfeller vil oppgaver/prosjekter strekke seg over flere perioder.
Bergenhus skole (1-7) Tittel 1: Værstasjon Tittel 2: Kråkesølvdalen	1: Gjennom prosjektet skal elevene observere værforhold over en gitt periode. Elevene skal få kunnskap om vannets kretsløp, foreta relevante værmålinger, og presentere resultatene med og uten digitale hjelpemidler. All innsamlet data og besvarelser skal samles i en digital værdagbok. Elevene skal gjennom skolens lokale værstasjon få lov til å være "hobbymeteorologer" over en periode. 2: Prosjektet tar for seg gjenåpning av en nedlagt gruve og feltarbeid tilknyttet denne. Mål er å lære om gruvedrift i Rakkestad fra 1880-1980. Via feltarbeid gjør vi undersøkelser av mineraler og bergarter og beskriver disse. Lokal historie er en viktig innfallsvinkel i prosjektet der vi samarbeider med det lokale historielaget.
Bjørheimsbygd (1-7) Tittel: Biene sin verdi i naturen	Ved å setja fokus på biene sitt liv, ønsker vi å lære meir om korleis ting påverkar kvarandre i naturen. Kva rolle har ei lita bie i naturen både lokalt og i verdssamanheng? Ved å studera biene på nært hold i ei bikube og forske på dette temaet, håpar vi å finna svar på våre spørsmål.
Brønnerud skole (1-7) Tittel: Fra frø til fashion	Barn, unge og voksne forbruker stadig mer uten å tenke over konsekvensene det har for globale økosystemer og det livet som befinner seg der. Stadig billigere klær og økt motepress blant dagens ungdom gjør at vi forbruker klær som aldri før. Kan det vi gjør i skolehagen vår føre til å bevisstgjøre elever og voksne til å tenke og handle mer bærekraftig? I dette undervisningsopplegget vil vi lære oss å dyrke og foredle den gamle superplanten lin (<i>Linum usitatissimum</i>) som oversatt fra latin betyr "den nyttige". Linplanten bærer oftest blå blomster og kan bli halvannen meter lang. Det finnes to typer lin; den som brukes til å trekke ut fiber, og den vi høster linfrø fra. I hagen vår skal vi følge hele produktfremstillingen "fra frø til fashion", og samtidig bli bevisstgjort på hvor lang tid, plass, omsorg og energi vi må bruke for å fremstille ferdig tekstil. Vi blir også kjent med det økologiske samspillet ved å lære oss mer om de ulike insektene og plantene som befinner seg i hagen, og hva slags roller de har.

Buksnes skole (1-7) Tittel: Gården som pedagogisk ressurs	Vi lever i en tid med spesialisering i produksjon og med et tempo verden aldri har sett maken til. Vi er blitt fremmedgjort overfor dagligdagens produkter og deres fremstillingsmetoder og bakgrunn. Høyt tempo belønnes og vi tvinges til å motta veldig mange inntrykk og nyheter hver dag. Snart må vi innføre et fag i skolen som går ut på å sitte i ro en hel time og bare tenke og kjenne etter hva kroppen sier, og slik Linda Jolly skriver: "Arbeidet i naturen kan være en motvekt til dette tidsjaget" (Jolly 2000).
Dahlske vgs Tittel: Livet i sjøen utenfor Grimstad	Elevene skal få innblikk i, og kartlegge arts mangfoldet i sjøen. Elevene skal få innblikk i noen endringer som skjer i miljøet, og hvordan disse kan påvirke livet i sjøen. Etablere kontakt med lokale forskningsmiljø og næringsvirksomheter relatert til livet i sjøen, med tanke på en varig kontakt med disse instansene.
Dale barneskole Tittel: Lokalmiljøet vårt: Før-Nå-Framtid	Elevene skal lære og utvikle forståelse om nærområdet til skolen, geografisk begrenset til Draget. Opplegget omfatter læringsmål knyttet til historiske hendelser fra starten av 1900-tallet til i dag. I tillegg skal også elevene utforske en avgrenset biotop med henblikk på kartlegging av livet i fjæra. Undervisningsopplegget skal også berede grunnen til en framtidside eller visjon for området.
Deutsche Schule Tittel: Vannkvalitet i Oslo	Kvaliteten på det norske drikkevannet blir ofte fremstilt blant de beste i verden. Vi ved Den tyske skolen i Oslo ønsker å måle om drikkevannskilden i hovedstaden, Maridalsvannet, representerer landsgjennomsnittet i kvalitet og renhet. Med dette undervisningsopplegget ønsker vi: Å gi elevene en grunnleggende forståelse for betydningen av rent vann og hvordan dette påvirker et samfunns utvikling i positiv forstand. Elevene får prøve seg som forskerspirer, og ved dette skape en interesse for miljøengasjement og miljøbevissthet.
Dokka vgs. Tittel: Naturarven	Formidling av bærekraftig utvikling og biologisk mangfold i skolens nærområde; Dokkadelta naturreservat. Med enkle grunnleggende metoder for naturfaglig feltarbeid sammen med friluftslivsaktiviteter vil vi gi elevene en praktisk og positiv tilnærming til naturfag.
Eidebakken skole (1-10) Tittel: Fjellfinnbakken – samisk sommerboplass	Fjellfinnbakken er en gammel samisk sommerboplass. Den ligger noen få hundre meter fra Eidebakken skole. Her skal elevene lære om en samisk sommerboplass.
Ener ungdomsskole Tittel: Skogen – et CO ₂ renselanleg	Se, oppleve og gjøre seg kjent med økosystemene myra, blåbærskogen og lauvskogen. Dramatisering av fotosyntesen. Lage mat på stormkjøkken. Teknikk, tips og sikkerhet. Lære grunnleggende bruk av kart og kompass.
Evjen Skole (1-7) Tittel: Lomtjønna	Ved Lomtjønna ligger leirområdet vårt med overnattingshytter til en klasse. Her har vi også en flott gapahuk og naust med plass til kanoer, båt og annet nødvendig utstyr. Her ønsker vi å gi elevene på mellomtrinnet: Praktisk erfaring i friluftsliv. Kunnskap om biotopene i området. Kunnskap om hvordan området ble brukt før i tida. Fysiske og psykiske utfordringer.
Feiring skole (1-10) Tittel: Sau og skau	Sau og skau er et tverrfaglig prosjekt på Feiring skole. Da midlene ble innvilget, var prosjektet på et planleggingsstadium der tanken var å kunne involvere hele skolen (1. til 10. trinn) på ulike nivåer. Prosjektet består nå av flere ulike undervisningsopplegg som skal gjøre barna kjent med skogen i bygda og dyrelivet der og spesielt sau og sauehold. De to hovedmålene vi jobber ut i fra, skal gi elevene kompetanse til å kartlegge og studere ulike faktorer som påvirker lams vekst, utvikling og evne til å overleve og gi elevene innsikt i nytteverdien sauehold har for lokalsamfunnet.
Fjellsdalen (1-7) Tittel:	Gi kunnskap om, forståelse av og opplevelse i naturen for der igjennom å fremme viljen til å verne om naturressursene. Praktisk arbeid i naturen. Gi rom for undring og nysgjerrighet. Bidra til heving av naturfaglig kompetanse i personalet.

Geologisk løype i skolens nærområde	Kvalitetssikre bruken av skolens nærmiljø ved å innføre undervisningsopplegg knyttet til skolens nærområde som obligatoriske ledd i skolens lokale læreplan.
Folkvang skole (1-7) Tittel: Uteskoleløypa	Folkvang skole ligger flott sentrert med kort avstand til bla. ulike typer natur, historiske plasser og sentrum. Uteskole står ofte på programmet for de ulike trinnene. Folkvang skole ønsket med prosjektet å strukturere uteskoleundervisningen slik at kompetansemålene i K-06 bedre ble ivaretatt. Løypa er ikke en løype man følger i fysisk forstand, men et forløp for uteskoleundervisningen fra 1. til 7. trinn som ivaretar førstehåndserfaringene i flere av grunnskolens fag og Forskerspiren som arbeidsmetode. Løypa er delt inn i forskerstasjoner i gangavstand fra skolen. På hver stasjon er det utarbeidet opptil flere undervisningsopplegg ut i fra kompetansemålene i K-06 og klassetrinn hvor dette egner seg.
Folla Skole (1-10) Tittel: Fiskekultivering i Kvennavatnet	Kvennavatnet er et mye brukt nærområde/turområde for rekreasjon og naturopplevelse. Vårt mål er å få Kvennavatnet mot en bærekraftig bestand av ørret slik at allmennheten får mulighet til å høste fra vannet. Gjennom å foreta blant annet prøvefiske og ulike målbare undersøkelser ønsker vi å bidra til at Kvennavatnet blir et familievennlig fiskevann. Kvennavatnet er i utgangspunktet dårlig reproduserende.
Forset (1-7) Tittel: Vi lager hage. Opparbeide potetland.	Mål: Gjennom opparbeidelse av en hage vil vi vise hvordan menneskelige aktiviteter har endret og endrer naturmiljøet lokalt og globalt. I dette arbeidet legger vi vekt på forskerspiren.
Fresvik skule (1-10) Tittel: Fiske, fangst og fritid på Fresvikbukta	Fiske på Fresvikbukta har lange tradisjonar. I eldre tid var det egne notlag som fiska etter lokale fiskestammer. Bestanden har minka og sjøen blir no mest brukt til litt fritidsfiske. Med dette undervisningsopplegget ynskjer me: Å gi elevane forståing for begrepet bærekraftig utvikling gjennom å setje fokus på overfiske, minstemål og fredingsbestemmelsar. Å gi elevane forståing for begrepet bærekraftig utvikling gjennom å setje fokus på ureining, utslepp og søppel. At alle elevane skal læra seg dei mest vanlege fiskeslaga og skaldyra som finst på bukta. At dei får kjennskap til ulike fiskereiskap og metodar og bruka ein del av dei. At dei nyttar ut fangsten til matrettar og lærer om næringsinnhald.
Frosta skole (1-10) Tittel:Fjæra som biotop	Undervisningsopplegget har fokus på fjæra, sjøen og gammel kyst/fiskerkultur.
Gloppen ungdomsskole Tittel: Hønskehauken hekkar i Gloppen kommune	Gjere elevane nysgjerrige på korleis sjeldne, truga, sårbare fuglar lever, og lære ungdommen å verne om alt levande i naturen. Gje nokre av elevane opplæring i å redigere videoopptak. Utnytte elevar med gode språkkunnskapar til å lese inn kommentarar på videoen. Her vil innvandrarar kunne nytte morsmålet sitt.
Greåker vgs Tittel: Ytre Hvaler Nasjonalpark – geografi, naturfag og friluftsliv	Gjennomføre en dagstur til et område i Ytre Hvaler nasjonalpark, der elevene praktiserer, ser og lærer om sentrale læreplanmål knyttet til geografi, naturfag og kroppsøving. La elevene bli kjent med Norges første marine nasjonalpark. Finne og utforske forskjellige bergarter, mineraler og spesielle geologiske formasjoner i terrenget. Finne mulige forklaringsmodeller til hvorfor landskapet ser ut som det gjør (påvirkning av isbreer, elver, bølger, vind etc.). Elevene skal finne ut bakgrunnen for hvorfor man har opprettet Ytre Hvaler nasjonalpark. De skal også undersøke hva som ikke er tillatt i denne nasjonalparken, med begrunnelse. Det er også aktuelt å la elevene finne fram til hvilke eier- og næringsinteresser som har kommet/kan komme i konflikt med oppretting av denne spesielle nasjonalparken.
Hamnvåg Montessoriskole (1-7) Tittel:	Elevene skal kartlegge, registrere og publisere fine turløyper både sommer og vinter, attraksjoner (fosser, utkikkspunkter, varder, badeplasser etc), fiskeplasser. De skal bruke papirkart, internettkart, digitalt kamera og GPS som hjelpemiddel.

Turkartet	
Helleland skole (1-10) Tittel: Stedsbasert læring i friluftsliv	Økt kunnskap om stedsbasert læring i friluftsliv for elever og ansatte ved skolen gjennom ekskursjoner for elevene og kurs for lærerne.
Hjørungavåg skule (1-7) Tittel: Steinalderen	Målet med prosjektet er at elevene skal få førestille seg korleis det var å leve i steinalderen. Ved å vere ute å lage mat og reiskap i ein " steinalderbustad" får elevene kanskje ei betre tilnærming av forskjellane det har vore i dei ulike samfunna.
Hommelvik skole (1-7) Tittel: På bærtur	Undervisningsopplegget "På Bærtur" er ment å utvikle elevenes nysgjerrighet og kunnskap om naturen. Tradisjoner rundt å utnytte det naturen har å by på, er en sentral del i dette arbeidet. Arbeidet skal gi teoretisk kunnskap, og praktisk erfaring omkring emnet. Viktige elementer i undervisningsopplegget vil være: At elevene får bruke alle sansene i læringsprosessen, og at elevene får erfaring med å bruke sitt eget nærmiljø som læringsarena. Et annet aspekt ved dette, er å videreføre kunnskap og tradisjoner om å bruke naturen som spiskammer.
Høvik skole (1-7) Tittel: Lodin Lynx på ville veier på Høvik skole	Gjennom hele opplegget er det et mål å gjøre barna kjent med et knippe norske dyr og hvordan de lever. Å bli kjent med betyr da både å lære konkret om sportegn, typiske kjennetegn og levevilkår, og om sammenhenger i natur og økologi. Barna får også en kunstnerisk opplevelse med forestillingen om Lodin Lynx.
Høvåg skole (1-10) Tittel: Miljøbygda Høvåg	Målsetning for undervisningsopplegget er at elevene skal bevisstgjøres hvordan fornybar energi i fremtiden kan brukes for å sikre at miljøet ikke ødelegges ytterligere. Høvåg er blitt valgt ut til å bli den mye miljøbygda under Soria Moria 2 forhandlingene. Målet er å skape et samfunn hvor "nesten" 100 % av energien som brukes er fornybar. For å komme i gang med prosjektet, trengs det en modell som illustrerer bygdas energimuligheter.
Høyjord skole Tittel: Ilestadvannet – et klasserom i nærmiljøet	Høyjord skole ligger fint til "midt i naturen". Vi har lang erfaring med uteskoleaktiviteter, særlig på småskoletrinnet, og nå ville vi gjerne ha med oss hele skolen på et større forskningsprosjekt. Vi har derfor laget et tverrfaglig aldersblandet undervisningsopplegg som involverer hele skolen vår. Hovedinnholdet i opplegget er elevenes utforskning av livet i og på Ilestadvannet, innsjøen som ligger "et steinkast" fra skolen. Målet vårt er å stimulere alle elever til økt bruk av naturen, til rekreasjon og matauk, samt å lære om artene som har sitt tilhold i de aktuelle biotopene. Vi ønsker også at elevene skal oppdage at i naturen "henger alt sammen", og at vi også er en del av dette samspillet på godt og vondt.
Isfjorden barneskole Tittel: Studie av Hensøran naturreservat	Hensøran er et våtmarksområde med et variert og rikholdig fugleliv. I 1985 ble riksveien lagt om slik at den beskar deler av området. I 2003 ble området vest for riksveien vernet som naturreservat. Isfjorden skole har i samarbeid med Rauma kommune og Statens naturoppsyn tatt på seg arbeidet med å holde området fritt for søppel. Med dette undervisningsopplegget ønsker vi: Å gi elevene interesse for og kunnskap om en avgrensa biotop i skolens nærområde. Å gi elevene forståelse av begrepet bærekraftig utvikling ved å knytte det til en lokal biotop.
Jong barneskole Tittel: Spor og sportegn	Gjennom hele opplegget er det et mål å gjøre barna kjent med et knippe norske dyr og hvordan de lever. Å bli kjent med betyr da både å lære konkret om sportegn, typiske kjennetegn og levevilkår, og om sammenhenger i natur og økologi. Barna får også en kunstnerisk opplevelse med forestillingen om Lodin Lynx.
Jøa barne- og ungdomsskole Tittel: Bekkørret – tilvekst i 2	I generasjoner har folk i lokalsamfunnet drevet ørretfiske i elver og fjellvann. De siste årene har ørreten i mange fjellvann blitt borte – enten på grunn av overfiske, eller ved "naturlige" årsaker. Målet med undervisningsopplegget er å sette ut merket fisk i et fjellvann, og se utviklinga av antall fisk og størrelse på fisken over flere år. Samtidig skal elevene se hvordan tilveksten av fisk i fjellvannet er i forhold

ulike vassdrag	til tilveksten i den elven som småfisken er hentet fra. Til slutt skal elevene gjøre en vurdering av om tilveksten i fjellvannet er så stor at grunneierne kan åpne opp for fiske etter ørret.
Karlshus skole (1-7) Tittel: Livet i fjæra for 3. klasse	På Teibern finner vi klippestrender, sandstrender, muligheter for å benytte seg av båt, det er brygge (flott til krabbefiske) og et flott og trygt område til lek og tilberedelse av mat. Deler av Teibern ligger lunt til, inne i en bukt. Her passer det med aktiviteter som fiske, krabbefiske, og "fangst" av tang. I en annen del av området er finner vi en langgrunn sandstrand og her kan barna finne ulike typer skjell og muslinger.
Karlsøysskolene (1-10) Tittel: Studere fugler på Nordfugløy	Prosjektet går ut på å dra til Nordfugløy i samarbeid med ornitolog for i praksis å observere fuglelivet blant hekkende trekkfugl i nordområdet. I forarbeid vi jobbe med fuglearter, og i etterarbeidet vil vi prøve å lage et "leksikon" om trekkfugl i nordområdet, som publiseres på naturesekkens sider.
Kjerringøy skole (1-10) Tittel: Naturvern og akustisk økologi	Utforske de naturlige og menneskeskapte lyd miljøene på Kjerringøy, samt bli kjent med og verne om det lokale natur- og kulturlandskapet.
Kjølnes ungdomsskole Tittel: Natur og samfunn i Gjerpensdalen	Hovedmålsetningen er at elever og lærere benytter uteområdene som en naturlig arena for tverrfaglig læring og måloppnåelse i enkeltfag
Kolset oppvekstsenter (1-7) Tittel: Gulabuaprojektet	Lære teoretisk og praktisk om kystkulturen i gammel og nyere tid ved bruk av Gulabua - et samarbeid mellom Kolset oppvekst og Kystlaget Hornelen.
Kragerø barne- og ungdomsskole Tittel: Planter og vekster i nærmiljøet via sykkelorientering med GPS og Geocache	Bruken av GPS og digitale kart er nå så omfattende og blir viktig for elevene å beherske. Geocache er en underholdende og lærerik måte å bli kjent med sine nærmeste omgivelser på. Det er verdt å merke seg at når elevene mestrer bruken av GPS, så vil cachemetodikken være brukelig i samtlige fag. Det vil gi lærer og elever nye metodiske muligheter innenfor fagene og nye læringsarenaer.
Krapfoss Skole (1-6) Tittel: Vannsjøuka	Krapfoss skole ligger i nærheten av Vansjø. Da Krapfoss skole har en liten skolegård, er det ekstra viktig for oss å utnytte nærmiljøet så godt vi kan. Ved å sette fokus på området rundt Vansjø vil elevene blant annet bli bevisstgjort en bærekraftig utvikling på lokalt nivå, og bli gjort oppmerksom på de flotte uteområdene som finnes i nærmiljøet. Vi lager et opplegg som gjennomføres i skoletiden, men som også kan være aktiviteter for hele familien. En viktig målsetting er at elevene skal bli glad i naturen og nærmiljøet sitt, slik at de opparbeider en indre motivasjon for å ta vare på naturen og miljøet.
Lagård ungdomsskole Tittel: Hellelandsvassdraget før og nå	Prosjektet skal gi elevene økt kjennskap til historien til vassdraget som er knyttet til nærmiljøet deres. I tillegg skal de få økt kunnskap om livet i vassdraget og samspillet i naturen. Prosjektet har flere utedager som skal gi elevene opplevelser i naturen ved vassdraget.
Langesund barneskole Tittel: Naturspirer 1: Maur Naturspirer 2: Blomster og frø	Langesund barneskole ligger i et skogsområde. Barna bruker skogen i frilek. Maur: Elevene skal mer systematisk studere skogsmauren og dens funksjoner i skogen. Blomster og frø: Elevene skal kjenne igjen tre ulike blomster, lære blomstens oppbygging og hva som skal til for at frø spirer.
Lusetjern skole (1-7) Tittel: 1: Livet i ferskvann. 2: Skogen. 3: Oppgangssaga i Gjerdsjøelva. 4: Gården som klasserom.	3: Både i media og i skolesammenheng hører vi ofte at vi må satse på fornybar energi. Men hva menes egentlig med fornybar energi og er all fornybar energi bra for miljøet? Vannkraft har vært en stor ressurs for landet vårt, men også grunnen til mange og harde konflikter. Hvordan kan vannet skape energi? Vi besøker oppgangssaga i Gjerdsjøelva, et eksempel på fornybar energikilde i nærmiljøet. Med dette undervisningsopplegget ønsker vi å gi elevene: En innføring i utforskende arbeidsmåter. Bygge et vannhjul. Elevene skal lære hvordan vannkraft virker. En innføring i lokalhistorien.

Lynghheim skole (1-7) Tittel: Geologi til industri	Prosjektet skal bidra til å utvikle nysgjerrighet og kunnskap om naturen, bevissthet om bærekraftig utvikling og økt miljøengasjement hos alle elever og lærere i grunnopplæringen. Vi ønsker å vekke/øke elevenes nysgjerrighet i forhold til å finne ut hvordan naturen/geologien i lokalmiljøet har oppstått/utviklet seg og hvilken innvirkning dette har fått for utviklingen av det samfunnet de selv er en del av. Vi ønsker også at ungene stiller seg spørsmål om hvordan samspillet mellom natur og teknologi bør være i fremtiden
Midsund skule (5-10) Tittel: Skulehage på Aslakhaugen	Få til tverrfaglege undervisningsopplegg der ein brukar sjø og land i skulens nærområdet som læringsarena. Gi elevane kunnskap om vår historie og kulturarv å hjelpe dei til å forstå vekstsyklusane i naturen og gjennom det auke forståinga og viktigheita av kva som er bærekraftig utvikling.
Mjær ungdomsskole Tittel: Innsjøen under lupen	Hvilke faktorer inngår i økosystemet innsjø, og hvordan er samspillet i dette økosystemet? Hva påvirker innsjøene våre? Hva vil det si at en innsjø er næringsrik? Hva er det som gjør en innsjø næringsrik? Dette er noen av spørsmålene elevene finner svaret på med dette undervisningsopplegget. Hvordan kan man best forstå et økosystem og hva som påvirker det? Jo ved å undersøke og kartlegge det! Dette opplegget forsøker å skape forståelse og kunnskap gjennom opplevelse, erfaring og aktivitet. Målet er å skape bred kunnskap om økosystemet innsjø og interesse for samspillet i naturen. Å utvikle evne til å se sammenhenger, og erfaring med feltarbeid.
Mosvik skole (5-10) Tittel: Hvordan kan vi, som aktive brukere, påvirke naturen på en positiv måte?	Gjennom aktivt bruk av naturen vil vi øke elevenes bevissthet rundt menneske skapte miljøforandringer i naturen. Planlegge, gjennomføre og dokumentere undersøkelser og tiltak i naturen ved hjelp av digitale verktøy og naturfaglig utstyr. Gi elevene en forståelse av at manglende menneskelig aktivitet også kan ha negative følger for en bærekraftig utvikling
Ness Oppvekstsenter Tittel: Har været betydning for plantevekst?	Elevene skal ut fra observasjonene kunne diskutere og gjøre seg opp en mening om hvordan været har vært i perioden, og om hvilken betydning dette kan ha hatt for vekst av egendyrkede planter.
Nærøy ungdomsskole (8-10) Tittel: Miljø i ferskvann	Målet er at elevene skal ut å kartlegge de kjemiske forholdene i et ferskvann. Denne kunnskapen skal danne et grunnlag for å diskutere forvaltningen av ressursene knyttet til vannet. De skal planlegge, gjennomføre og dokumentere arbeidet. De arbeider i grupper der hver gruppe tar en prøve fra et dyp som de analyserer. For å få det hele bildet av vannsøylen deler de resultatene. Ut i fra resultatene skal de gi en beskrivelse av vannkvaliteten i vannet, hva som har innvirket på den og hva som kan innvirke på den.
Persbråten vgs Tittel: Undersøkelse av biologisk mangfold i Mærradalen	Det er mange ting som påvirker det biologiske mangfoldet. I dette undervisningsopplegget undersøker elevene er trang dal som er svært artsrik og som inneholder mange vegetasjonstyper. Deler av dalen har fått stå i fred lenge og inneholder urskog, mens det i øvre del går en kraftlinje der det tidvis ryddes. Elevene skal undersøke suksesjonsstadier og se på hvilke faktorer som påvirker det biologiske mangfoldet. I arbeidet skal de lære å utføre enkle ruteanalyser.
Ramsund skole (6-10) Tittel: Fra frø til planke	Et undervisningsopplegg som tar for seg skogens biotiske og abiotiske faktorer, ulike treslag og ser på skogen og skogens produkter i et samfunnsøkonomisk perspektiv. Opplegget krever forholdsvis modne elever og vil passe best å gjennomføre i 9. eller 10. klasse.
Reipå skole (1-7) Tittel: Studiet av isbre og undersøkning av morener. Utfisking med garn i ferskvann	Elevene skal få være med lokale grunneiere på utfisking med garn i et ferskvann, og er til stede når 3 garnfangster bringes i land, og er med på "uttining" av garnene. Deretter skal fisken veies, måles og sløyes for å finne mer ut om "tilstanden" på fisken i dette vannet, som består av ørret og røye. Noe av fisken har også innvollsorm (mark) i seg. På skolen systematiseres talldata, og elevene regner ut kondisjonsfaktoren på fisken. Gjennom dette opplegget ønsker vi å gi kunnskaper om sammenhenger i naturen, og å belyse begrepet bærekraftig utvikling gjennom at menneskelig inngrep i fiskekvann kan ha innvirkning på godt og vondt.

Ringstad skule (1-7) Tittel: Elva og områder rundt som biotop	Temaet er livet i Storelva. Kva slags vatn er det i Storelva? Kva er egentleg ei elv? Kvar startar den og kvar sluttar den? Fortelje om artar i fokus ved Ringstad skule. Vise korleis vi brukar floraen som oppslagsverk.
Risør vgs Tittel: Svart hav	Undervisningsprosjektet " Svart Hav" har som mål å øke miljøengasjementet hos elevene og etablere en bevissthet omkring en bærekraftig utvikling av torskbestanden i Søndeledfjorden ved Risør
Risøyhamn skole (1-10) Tittel: Samisk kultur i går og i dag	Den samiske kulturen var sannsynligvis mer nærværende i Vesterålen før enn nå. Nord på Hinnøy (i Andøy kommune) har innbyggerne i dette området ofte observert tamrein. Reinen har i flere år vært det eneste synlige av samisk kultur i denne delen av Vesterålen inntil for få år siden, da noen samiske familier etablerte bedrifter innen turistnæringen basert på tradisjonell samisk kultur. I lys av dette skal elevene stille seg spørsmål om hvordan samenes kultur en gang kan ha vært her i Andøy. Elevene skal i tillegg tilegne seg kunnskap om samisk kultur i dag, men for at de skal kunne forstå dagens kultur, må de altså først få kjennskap til den tradisjonelle. De skal kunne se sammenhenger mellom naturressurser, næringer, bosetning og levevis, samt spørre seg selv om hvordan samene tar vare på tradisjoner i et moderne samfunn og om dette gjøres i et bærekraftig perspektiv.
Samkom Skole (1-7) Tittel: Fra brød til brød	Brød har vært en viktig og næringsrik del av kostholdet siden begynnelsen på jordbrukssamfunnet. Lokalsamfunnet rundt Samkom skole er preget av en spredt bebyggelse og gårdsdrift. Vi skal følge reisen brødet tar fra matavfall til et nytt og fersk ovnsstekt brød. Med dette undervisningsopplegget ønsker vi å gi elevene kunnskap om sammenhengene i naturen og sammenhengen mellom forbruk og produksjon med en lokal og hverdagslig forankret problemstilling.
Sande skule (1-10) Tittel: Kultivering av fiskevatn	Lære om bestandsregulering og fangsmetodar, og bruke statistikk i arbeidet.
Sandeid skule (1-7) Tittel: Utforskende arbeidsmåter i nærmiljøet til skolen	Uteklasserommet er satsingsområde på skolen med faste utedager. Utedagene er lærerike og inkluderer ulike undervisningsopplegg. Naturfag, samfunnsfag og kroppsøving er hovedfaga i oppleggene.
Sandesundsveiene barneskole Tittel: DU KAN!	Det overordnede målet for dette prosjektet er å bygge opp et av fylkets KAN-møteplass (Østfold). Konseptet med KAN-Møteplassene er forankret i lærerplanverket. Tanken bak KAN-møteplassene er at alle skal ha mulighet til å delta uavhengig av eventuelle fysiske og psykiske, sosiale og kulturelle utfordringer. Østfoldforumets visjon er: "fremme barn og unges utvikling gjennom å koble bevegelse og opplevelse i naturen sammen med læring" Sandesundsveiene barneskole er en sentrumsskole med et høyt antall elever fra ulik kulturell bakgrunn. Omegnet i skolen byr på få muligheter til friluftsliv. Det utvalgte området er Kjerringholmen Skjebergkilen, Østfold. Kjerringholmen inneholder et mangfold av muligheter med blant annet gravrøyser fra bronsealderen, rester etter gårdsdrift fra 1850-tallet samt at holmen har et rikt dyreliv med blant annet hekkeplasser for ærfuglen.
Sandnessjøen vgs Tittel: Studie av flora, fauna og bosetning på Bærøya gjennom de siste 100 år	Vi vil sammenligne den botaniske artssammensetningen på Bærøya (ei øy på Helgelandskysten) med funn som ble gjort for 100 år siden. Dersom endring har funnet sted, vil vi fremsette hypoteser for hva som kan ha påvirket en slik utvikling.
Sannidal barneskole Tittel: Geosti – vandring i fortida med spor inn i framtid	Vi har valgt å begrense oss til fem faste punkter på geostien. Disse vil bli skiltet på en kvalitativ god måte. Siden dette koster betydelige midler, må vi begrense oss til fem punkter. Det betyr imidlertid ikke at vi ikke kan ha flere stoppunkter på stien med for eksempel arbeidshefter som tas med oppgaver innimellom eller laminater

	med oppgaver som er plassert mellom disse faste punktene.
Sannidal ungdomsskole Tittel: Sykkellorientering med GPS og Geocache	Bruken av GPS og digitale kart er nå så omfattende og blir viktig for elevene å beherske. Geocache er en underholdende og lærerik måte å bli kjent med sine nærmeste omgivelser på. Det er verdt å merke seg at når elevene mestrer bruken av GPS, så vil cachemetodikken være brukelig i samtlige fag. Det vil gi lærer og elever nye metodiske muligheter innenfor fagene og nye læringsarenaer
Selfors ungdomsskole Tittel: Stedsbasert læring – Okstindan og Okstindbreen	I et område med flere store isbreer, slik som det vi har i Rana, er det naturlig at nysgjerrigheten og interessen for isbre og det som skjer på og rundt den er stor. Vi ønsker å innlemme våre elever i dette, og prøve å knytte praksis opp til teori (og omvendt). Elevene skal med egne øyne observere menneskers påvirkning på naturen, erfare både de kortsiktige og langsiktige konsekvenser.
Seterbråten (1-7) Tittel: Forsking i strandsonen	Ved å tilrettelegge undervisningsopplegg for elever fra 3.-7.trinn med fokus på eleven som forsker, har vi utarbeidet skisser der vi gradvis innfører de ulike delene av forskerspiremetoden. Undervisningsopplegget "Forskning i strandsonen", kan regnes som et pilotprosjekt og derved være en mal for de andre oppleggene. Det er bygget på det amerikanske materialet "Seeds of Science and Roots of Reading". Vi har tatt utgangspunkt i vårt nærmeste vassdrag, og har følgende overskrifter: Søppel – ikke bare søppel, Livet i bekken, Forskning i strandsonen, Planteliv og dyreliv i urskogen, Økologiske sammenhenger og næringsinnhold i vann.
Skei skule (1-10) Tittel: Skulehagen vår – hvordan vosker poteten?	Skulehagen er ein unik undervisningsarena for å gje elevar impulsar til å bli glad i naturen, respektere alt levande og få innsyn i økologiske samanhengar. I skulehagen kan vi lære ved å gjere, eit av dei mest verdfulle pedagogiske verkemidlar vi har. Skulehagen er hjå oss ein viktig arena for tverrfagleg undervisning og arbeid med sosial kompetanse.
Skjelnan skole (1-7) Tittel: Livet i fjæra. Livet i skogen.	Et tverrfaglig opplegg innenfor emnene <i>Livet i fjæra</i> og <i>Livet i skogen</i> . Elevene skal: Være i/bli glade i naturen, oppleve/iakta natur, være aktive i natur, forstå sammenhenger, utvikle holdninger, vurdere miljøspørsmål, påvirke/medvirke og ta ansvar for fremtida.
Skotselv skole (1-10) Tittel: Fra naturen til samfunnet	Med dette prosjektet ønsker vi å gi elevene en helhetlig forståelse av hvilke sammenheng og samspill natur, mat, helse, samfunn og aktivitet har. Prosjektet er praktisk rettet, hvor vi jobber gjennom flere enkeltstående dager. Vi ønsker å få elevene nysgjerrige på miljøet rundt seg, lære hva naturen har å gi, i en naturlig sammenheng. Målet med prosjektet er å gi elevene kunnskap om naturen, bevissthet om bærekraftig utvikling og økt miljøengasjement. Dette med aktivitet som utgangspunkt.
Slåtthaug vgs. Tittel: Fiske etter ørret i Tranevannet	Hensikten med prosjektet har blant annet vært å få en del av naturfagundervisningen mer praktisk rettet i form av feltaktiviteter. Det har og vært et ønske om å motivere, engasjere og nysgjerriggjøre elevene. Prosjektet har dekket flere sentrale punkter i gjeldende læreplaner, og samsvarer godt med grunn tankene i Forskerspiren. Aktiviteten har vært knyttet opp mot undervisning av ordinære elever, elever på innledende Vg 1 samt døve og tunghørte elever.
Son barneskole Tittel: Biologisk mangfold i strandsonen	Elevene skal få kunnskap om et utvalg biotoper, i henhold til kompetansemålene i naturfag. Vi vil lage en helhetlig plan, slik at det kan bli en kunnskaps-/idebase for de ulike trinnene til seinere bruk. I denne omgang har vi konsentrert oss om strandsonen som økosystem. Skolen vår ligger nær sjøen, og har en profil der det maritime har en sentral plass.
Stavset skole (1-7) Tittel: Forske ute, studere inne.	Et undervisningsopplegg som kombinerer observasjoner av dyr og fugler med oppfølgende studier inne i klasserommet. Sentralt i opplegget er bruk av foringsplasser ute hvor vi kan tilrettelegge for elevenes observasjon både gjennom egen aktivitet og ved bruk av observasjonskamera. På grunnlag av observasjonene kan lærer og elever reise problemstillinger som vi ønsker å finne svar på gjennom ny observasjon. Målet er å øke elevenes forsker- og vitetrang gjennom aktivt å

	delta i observasjoner og å søke å finne svar på spørsmål som kan reises i tilknytning til observasjonene.
Steinkjer skole (1-7) Tittel: Det bitte lille frøet.	Elevne skal lære om frøet og frøspredning av planter som vi har i furuskogen. Bruke stereolupe for å utforske plantene og frøene og gjør eksperiment med frøplanting.
Stigeråsen skole (1-7) Tittel: Kartlegge smådyr i et tjern	Elevne skal prøve å finne ut hva som kan ha skjedd i et tjern ved utsetting av en fremmed art, og hva som kan skje hvis bestanden av den utsatte arten blir redusert eller fullstendig fjernet.
Stokmarknes skole (8-10) Tittel: Spiselige planter på Hadseløya, i dag og i går	Bedre elevenes kunnskap og kjennskap til hvor planter fins og hvordan de kan benyttes i husholdningen. Gi økt forståelse for miljøet og hvordan vi tar vare på nærmiljøet.
Storebø skole (1-7.) Tittel: Forskerspira der på livet i fjæra	Me ynskjer å kartleggje fjøremiljø, som er urørte og endra i Austevoll kommune. På grunn av sterk utbygging i området, ser me det som naudsynt å klassifisere flest moglege artar på ein lokalitet. Me er særleg interessert i mangfaldet av marine artar i fjøra. Med dette undervisningsopplegget ynskjer me: Å gje elevane kunnskap om samanhengane i naturen og sjå på kva menneskeleg aktivitet har å seie for fjøremiljø. Å gje elevane forståing av omgrepet bærekraftig utvikling ved å knyta det til ein lokal problemstilling.
Ullevål skole (1-7) Tittel: Fra frø i jord til mat på bord	Skolehagebruk har lange tradisjoner. Geitmyra skolehage ved Lovisenberg er en oase i det trafikkerte bybildet som skolen ønsker å benytte aktivt som skolehage. Med dette undervisningsopplegget, som bygger på "Miniskolehagen-Geitmyra", ønsker vi: Å utvikle elevenes nysgjerrighet og kunnskap om sammenhengen i naturen, om dyrking av jorda/ samsillet mellom jordsmonnet og menneskenes såing og høsting. Å gi elevene forståelse av bærekraftig utvikling; dvs. kortreist mat- og naturmangfold i den økologiske skolehagen, samt utforske og ta vare på naturen rundt.
Vestmyra skolesenter (1-10) Tittel: Livet i fjæra på Lund	Vestmyra skolesenter skal våren og høsten 2010 gjennomføre et tverrfaglig undervisningsopplegg med hovedvekt på naturfag og norsk. Gym, herunder friluftsliv er en naturlig del av opplegget. Dette skal gjennomføres for alle skolens elever. Lokaliteten vi skal bruke, er lett tilgjengelig, slik at funksjonshemmede kan delta.
Øraker skole (8-10) Tittel: Vannkvalitet	At elevene får en større forståelse for betydningen av en god vannkvalitet og hvordan menneskelig aktivitet kan være med på å endre vannkvaliteten.
Åndalsnes ungdomsskole Tittel: Jeg lurer på	Tema 1: Finne en sammenheng mellom gjødsling og artsmangfoldet. Gjøre elevene til forskerspirer. Tema 2: Få kjennskap til tradisjonelle og nyere metoder for tjærebrenning og bruksområder. Tema 1 og 2: Få avgrense et område, innsamle data, samarbeide med andre "forskere", utforske egne funn analysere disse og sammenligne med andre. Drøfte feilkilder, funn og trekke konklusjoner. Ved senere år vil de nye "forskere" kunne vurdere egne resultat mot tidligere funn.
Ås ungdomsskole Tittel: Vi lager våre egne naturstier	Målsetningen med prosjektet er å lage 5 ulike, gode naturstier som skolen vil ha glede av i mange år framover. Gjennom arbeidet med prosjektet skal elevene tilegne seg viktig naturfagkunnskap og kunnskap om hvordan naturkunnskap kan formidles til andre via en natursti. Opplegget er tverrfaglig. Tekster skal utarbeides, illustrasjoner skal innhentes eller utarbeides